

2023, Izveštaj o trgovini ljudima: Srbija
Trafficking in Persons Report: Serbia, State Department, June 2023

SRBIJA: Lista za praćenje Grupe 2 (Tier 2 – Watch List)

Vlada Srbije ne ispunjava u potpunosti minimum standarda za suzbijanje trgovine ljudima, ali čini značajne napore u tom pravcu. Ti napori su podrazumevali identifikovanje više žrtava i formiranje komisije sa psihologom, pedagogom i socijalnim radnikom u Centru za zaštitu žrtava trgovine ljudima (Centar), koja će vršiti zvanične procene žrtava u roku od 24 sata od upućivanja. Viši sud u Šapcu oduzeo je kuću sagrađenu od zarade od prinudnog prosjačenja i kao vid restitucije preneo vlasništvo nad kućom na žrtvu. Međutim, Vlada sveobuhvatno nije povećala napore u poređenju sa prethodnim izveštajnim periodom, izuzimajući čak i uticaj pandemije COVID-19 na kapacitet za borbu protiv trgovine ljudima, ako takav uticaj postoji. Država je istraživala i krivično gonila manji broj optuženih i osudila manji broj trgovaca ljudima. Smanjena su izdvajanja za Centar uprkos hroničnom nedostatku osoblja, ekspertize i resursa neophodnih za doslednu procenu žrtava, koordinaciju smeštaja i upravljanje prihvatilištem koje vodi Centar. Standardne operativne procedure (SOP) za identifikaciju žrtava ostale su nejasne u vezi sa ulogama i odgovornostima, a implementacija je bila „preporučena“, a ne obavezujuća. Centar nije dozvoljavao potencijalnim žrtvama koje nisu dobile zvaničan status žrtve da se žale na odluku, što im je ograničilo pristup podršci, a vlasti su žrtve kažnjavale zatvorom, uslovnom kaznom i novčanim kaznama samo za nezakonite radnje počinjene kao direktna posledica trgovine ljudima. Savet za borbu protiv trgovine ljudima nije se sastao tri godine, Vlada još uvek nije usvojila NAP za 2021–2022. godinu, a mesto nacionalnog koordinatora ostalo je upražnjeno.

Saučesništvo zvaničnika u zločinima trgovine ljudima i dalje je veoma zabrinjavajuće, a vlasti su pokazale toleranciju prema zločinima trgovine ljudima i nereagovanje u nekoliko slučajeva. Država i dalje ne štiti u potpunosti žrtve, niti u potpunosti istražuje verodostojne navode da je oko 500 vijetnamskih radnika bilo podvrgnuto prinudnom radu u fabrici u vlasništvu Narodne Republike Kine (NRK). Zbog toga je Srbija ostala u Grupi 2 na Listi za praćenje drugu godinu zaredom.

PREPORUKE NA OSNOVU PRIORITETA:

- Intenzivno istražiti, krivično goniti i osuditi trgovce ljudima, uključujući saučesnike među zvaničnicima, i izreći adekvatne kazne.
- U potpunosti istražiti navode o prinudnom radu u fabrici guma u vlasništvu NRK u Zrenjaninu, i pružiti pomoć i zaštitu radnicima.
- Izdvojiti dovoljno sredstava da se Centru omogući zvanična identifikacija žrtava, sprovođenje napora u zaštiti žrtava i upravljanje prihvatilištem za žrtve trgovine ljudima.
- Dodatno pojačati napore da se na proaktivan način identifikuju žrtve, uključujući migrante, osobe koje se bave komercijalnim seksom, izbeglice i tražioce azila i decu bez pratnje koja prose na ulici.
- Izdvojiti adekvatna finansijska sredstva za NVO koje pružaju usluge podrške žrtvama.
- Primeniti mere pristupa pravdi i pristupa usmerenog na žrtve, kao što su zaštita poverljivosti žrtve, obezbeđivanje pravnog zastupanja i sprečavanje ponovne traumatizacije i zastrašivanja.
- Obučiti istražitelje, tužioce i sudije o pristupima usmerenim na žrtvu i uspostaviti mehanizme za upućivanje tih slučajeva obučanim tužiocima i sudijama.

- Zaustaviti neodgovarajuće kažnjavanje žrtava samo za nezakonite radnje počinjene kao direktna posledica trgovine ljudima.
- Ažurirati nacionalni mehanizam za upućivanje formalizovanjem saradnje sa nevladinim organizacijama i delegiranjem konkretnih uloga i odgovornosti državnim agencijama.
- Uspostaviti transparentne standarde i procedure za NVO za dobijanje dozvole za pružanje usluga podrške.
- Poboljšati obuku za državne službenike o pomoći žrtvama i upućivanju žrtava, te osigurati stranim žrtvama pristup pomoći.
- Obezbediti inspektorima rada sredstva i obuku neophodnu za regulisanje agencija za zapošljavanje i istragu slučajeva lažnog zapošljavanja.
- Integrisati romske grupe u politike i programe u vezi sa zaštitom žrtava.
- Sazvati koordinaciona tela i usvojiti strategiju za borbu protiv trgovine ljudima i NAP.
- Standardizovati prikupljanje podataka i kreirati bazu statističkih podataka o kaznama i merama zaštite žrtava.

KRIVIČNO GONJENJE

Vlada i dalje vrši neke napore u cilju sprovođenja zakona. Član 388 Krivičnog zakonika inkriminiše trgovinu ljudima u svrhe seksualne i radne eksploatacije, i propisuje kazne od dve do 12 godina zatvora za krivična dela prema punoletnim žrtvama, i tri do 12 godina zatvora za krivična dela prema deci žrtvama. Ove kazne su dovoljno stroge, a u pogledu trgovine za svrhe seksualne eksploatacije srazmerne onima za teška krivična dela kao što je silovanje. Policija, tužioci i sudovi imaju različite metode za brojanje slučajeva, što je rezultiralo nedoslednim statistikama u bazama podataka. Policija je podnela krivične prijave protiv 21 osumnjičenog, što je značajan pad u poređenju sa 63 osumnjičena u 2021. godini. Tužilaštvo je istražilo 31 osumnjičenog, u poređenju sa 35 u 2021. godini. Tužilaštvo je procesuiralo 20 optuženih, u poređenju sa 26 u 2021. godini. Sudovi su osudili 14 trgovaca ljudima, u poređenju sa 16 trgovaca ljudima u 2021. godini. Sudije su osudile 15 trgovaca na zatvorske kazne od dve do 11 godina, a jednog trgovca ljudima na godinu dana kućnog zatvora. Sudovi su takođe oslobodili pet osoba, u poređenju sa 10 u 2021. godini.

Uprava kriminalističke policije i dalje ima Jedinicu za borbu protiv trgovine ljudima sa deset specijalizovanih službenika u okviru Službe za borbu protiv organizovanog kriminala. Osim toga, Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) je zadržalo Odeljenje za rad koje istražuje slučajeve prinudnog rada i specijalizovane jedinice u Beogradu, Nišu i Novom Sadu i imenovalo je najmanje dva službenika za istragu trgovine ljudima u svakoj od 27 regionalnih policijskih uprava. Vlada i dalje ima radnu grupu za trgovinu ljudima koja koordinira istrage slučajeva, kao i posebnu radnu grupu za krijumčarenje ljudi i trgovinu ljudima koja je takođe istraživala trgovinu ljudima. Tužilaštvo ima specijalizovane tužioce za slučajeve trgovine ljudima koji su davali operativne smernice i delovali kao jedinstvene osobe za kontakt za istražitelje i pružaoce nege; međutim, država nema sistem da dosledno upućuje slučajeve trgovine ljudima ovim tužiocima ili sudijama obučanim ili iskusnim u pitanjima trgovine ljudima. Tužioci nisu efikasno razlikovali kršenje radnog prava i prisilni rad i često su optuživali ili nudili sporazume o priznanju krivice u slučajevima trgovine ljudima zbog „posredovanja u vršenju prostitucije“, uključujući slučajeve sa decom žrtvama. Država je, ponekad u saradnji sa međunarodnim organizacijama, organizovala obuku za policiju, članove radne grupe i predstavnike MUP-a o različitim pitanjima borbe protiv trgovine ljudima. Vlada je zatražila izručenje osumnjičenih i osuđenih trgovaca ljudima od vlasti

u Nemačkoj, Mađarskoj, Sloveniji i Španiji, i izručila osumnjičenog vlastima Severne Makedonije. Vlada je podnela tri zahteva za uzajamnu pravnu pomoć i primila pet zahteva za uzajamnu pravnu pomoć od različitih inostranih organa. Vlada je potpisala bilateralne sporazume sa Severnom Makedonijom i UAE o trgovini ljudima.

Država je krivično gonila i osudila policajca za seksualnu trgovinu decom i osudila trgovca na pet godina zatvora. Posmatrači su u najmanje jednom drugom slučaju naveli da su policajci bili povezani sa organizovanom kriminalnom grupom koja se bavila trgovinom u cilju seksualne eksploatacije, ali tužioci nisu ništa preduzeli uprkos verodostojnim navodima svedoka. Vlada je imenovala jednog policajca sa sličnim optužbama na visoku poziciju u Ministarstvu za infrastrukturu. Godine 2021, posmatrači su tvrdili da je policajac pružio zaštitu organizovanoj kriminalnoj grupi i primorao jednu ženu na seksualnu trgovinu i nezakonite radnje, ali tužilaštvo i nadređeni tog policajca nisu preduzeli mere protiv njega, nakon što su drugi policajci zastrašivali i vršili pritisak na žrtvu da ne učestvuje u istrazi. Vlasti su otpustile ili izvršile premeštaj policajaca i tužioca koji su bili spremni da dalje istraže slučaj.

Vlada i dalje nije u potpunosti istražila navode da je 500 vijetnamskih radnika podvrgnuto prinudnom radu, uključujući nehumane uslove rada i života, i oduzimanje pasoša na gradilištu fabrike u vlasništvu NRK u Srbiji. Evropski parlament je 2021. godine usvojio zajedničku rezoluciju kojom se poziva na istragu o prinudnom radu u fabrici, a UN i organizacije civilnog društva su na sličan način pozvale Vladu da preduzme hitne mere. Posmatrači su tvrdili da su policajci zastrašivali uzbunjivače pri pokušajima prikupljanja dodatnih informacija o životnim i radnim uslovima vijetnamskih radnika, a drugi verodostojni izvori navode da je Vlada dala prioritet investicijama NRK i, kao rezultat toga, odbacila optužbe, što je odložilo vladinu reakciju. Iako je Nacionalni izvestilac za trgovinu ljudima posetio fabriku i pozvao na istragu, Vlada je sporo reagovala na navode o prinudnom radu i nije se u potpunosti pridržavala sopstvenih protokola. Istraga o optužbama je i dalje „u toku“, a Vlada tvrdi da vijetnamski radnici nisu žrtve trgovine ljudima. Godine 2022, fabrika u vlasništvu NRK zamenila je većinu prvobitnih 500 vijetnamskih radnika novim stranim radnicima i objavila planove za proširenje fabrike i povećanje broja radnika. Pored toga, radnici u fabrici iz NR Kine stupili su u štrajk u julu 2022. godine jer fabrika u vlasništvu NRK nije isplatila njihove plate.

ZAŠTITA

Vlada je nastavila sa naporima za zaštitu žrtava. Vlada je koristila SOP za identifikaciju žrtava i NMU za upućivanje žrtava službama podrške, uključujući korišćenje standardizovanih indikatora i smernica za identifikaciju žrtava u neregularnim migracijskim tokovima i visokorizičnim sektorima. Međutim, SOP nisu odredile jasne uloge i odgovornosti za relevantne institucije, nedostajale su procedure skrininga za žrtve među visokorizičnim populacijama, a implementacija je ostala „preporučena“ a ne obavezna. Neki zvaničnici su nastavili da opravdavaju slučajevne potencijalnog prinudnog prosjačenja dece i prinudnog rada kod Roma, tvrdeći da su to njihove tradicionalne kulturne prakse i običaji.

Centar je procenjivao i zvanično identifikovao odrasle žrtve i izradio plan zaštite i pomoći za svaku žrtvu, dok su centri za socijalni rad (CSR) procenjivali i zvanično identifikovali decu žrtve. Prvi kontakti su uputili 138 potencijalnih žrtava Centru, u poređenju sa 127 u 2021. godini; policija je uputila 40 potencijalnih žrtava, organizacije socijalne zaštite 28, nevladine i međunarodne organizacije 33, obrazovne institucije deset, a građani i druge institucije 27 potencijalnih žrtava. Centar je zvanično

identifikovao 56 žrtava od 138 potencijalnih žrtava, što je povećanje u poređenju sa 43 žrtve od 127 potencijalnih žrtava u 2021. godini. Od toga, 34 su bile žrtve seksualne eksploatacije; 14 žrtava radne eksploatacije, uključujući osam žrtava prinudnog prosjačenja i dve žrtve prisilnog kriminala; a osam su bile žrtve višestrukih oblika trgovine ljudima; ovo je uključivalo 21 ženu, osam muškaraca, 17 devojčica i pet dečaka i 18 žrtava stranih državljana. GRETA i drugi stručnjaci su izvestili da Centar nema dovoljno zaposlenih koji bi pravovremeno ispitali slučajeve, niti resurse za putovanje na mesta gde se potencijalne žrtve nalaze kako bi ih lično intervjuisali. Centar je osnovao komisiju sa psihologom, pedagogom obučenim za rad sa žrtvama i socijalnim radnikom da izvrši zvaničnu procenu žrtava u roku od 24 sata od upućivanja. Međutim, Centru je nedostajala transparentnost i doslednost u pogledu zvanične procene žrtava, prema ekspertima koji su izvestili da Centar nije dozvolio potencijalnim žrtvama koje nisu dobile zvanični status žrtve da se žale na odluku, što je ograničilo njihov pristup uslugama podrške koje uglavnom pružaju nevladine organizacije. Godine 2021. Centar nije pružio informacije niti obavestio sve relevantne zainteresovane strane o tome da li je intervjuisao vijetnamske radnike u fabrici u vlasništvu NRK ili izvršio zvaničnu procenu žrtava u ovom slučaju. Pored toga, Nacionalni izvestilac je reagovao na žalbu jedne NVO i zaključio da Centar i CSR nisu uspeali da identifikuju i pruže pomoć detetu žrtvi.

Država je za Centar izdvojila 30,7 miliona dinara (284.730 dolara) za pomoć žrtvama, što je manje u poređenju sa 35,2 miliona dinara (326.470 dolara) u 2021. godini. Vlada nije obezbedila sredstva za NVO uprkos tome što se u velikoj meri oslanjala, a ponekad i isključivo, na njihove usluge podrške i reintegracije žrtava. Vlada i NVO pružale su psiho-socijalnu, pravnu, obrazovnu, medicinsku, finansijsku podršku i podršku pri reintegraciji; sve žrtve u 2022. i 2021. godini dobile su neki oblik državne pomoći. Vlada je izvestila da je pružila jednaku zaštitu žrtvama stranim državljanima i srpskim državljanima, ali su se žrtve stranci suočavali sa preprekama u pristupu podršci, kažu stručnjaci koji su primetili jezičke barijere, kao i da neke lokalne zajednice ograničavaju smeštaj u prihvatilištu samo na srpske državljanke. Iako država zahteva da se žrtve upućuju samo licenciranim pružaocima usluga, dozvole je bilo teško dobiti zbog nedostatka zvaničnih standarda i kriterijuma za dobijanje dozvola. Centar je otvorio prihvatilište za žrtve trgovine ljudima u februaru 2019. sa kapacitetom za smeštaj šest žrtava; ovo prihvatilište, koje je bilo zatvoreno od septembra 2020. godine zbog nemogućnosti dobijanja dozvole, ponovo je otvoreno u februaru 2022. godine. Centar je prijavio poteškoće u ispunjavanju svojih obaveza pružanja direktne pomoći u prihvatilištu zbog kontinuiranog nedostatka kapaciteta, resursa i osoblja, uključujući tehničko osoblje za pružanje podrške žrtvama. Civilno društvo je izvestilo da se Centar oslanja na oskudne vladine resurse za snabdevanje prihvatilišta hranom, higijenskim materijalom i prevozom, ali je Centar izvestio da je sklopio sporazume sa kompanijama kako bi obezbedio hranu, higijenske proizvode i druge donacije za žrtve. Prihvatilište koje vodi Centar pružalo je samo hitnu negu i pomoć, a prihvatilišta koja su vodile nevladine organizacije smeštala su većinu žrtava kojima je bila potrebna dugoročna podrška. U prihvatilištu koje vodi Centar tokom izveštajnog perioda bilo je smešteno osam žrtava i dvoje njihove dece. U prihvatilištima za žrtve nasilja u porodici koja vode centri za socijalni rad bile su smeštene i žene žrtve trgovine ljudima. Država ne pruža nikakvu specijalizovanu podršku deci žrtvama, ali i dalje radi prihvatilište za decu bez doma. Centri za socijalni rad su, takođe, vraćali decu žrtve njihovim porodicama, upućivali ih na hraniteljstvo ili ih smeštali u sirotišta ili grupne domove. Centar je izvestio da osoblje u sirotištu i hraniteljskim porodicama nije obučeno za rad sa decom žrtvama. Država je 18 dece žrtava smestila u opšta prihvatilišta (troje u 2021. godini), a šestoro u hraniteljske porodice (sedam u 2021. godini). Vlada nije pružila nikakvu specijalizovanu podršku za žrtve muškarce. Jedna NVO je iznajmljivala smeštaj za žrtve muškarce po potrebi, ali su žrtve muškarci generalno imali manji pristup uslugama podrške. Centar i dalje ima protokol sa Nacionalnom službom

za zapošljavanje (NSZ) za pomoć žrtvama u pronalaženju zaposlenja i uputio je tri žrtve na obuku u NSZ (devet u 2021. godini). Država je žrtvama strancima obezbedila privremene boravišne dozvole, koje se mogu obnoviti do godinu dana, a potencijalnim žrtvama strancima je dozvolila da ostanu u zemlji tri meseca; nijedna žrtva nije zahtevala privremenu boravišnu dozvolu u 2022. ili 2021. godini. Vlada je, u saradnji sa jednom međunarodnom organizacijom, vratila tri žrtve (nijednu 2021. godine).

Vlasti su kažnjavale žrtve seksualne trgovine, prisilnog prosjačenja i prisilnog kriminala zatvorom, uslovnom kaznom i novčanim kaznama. Na primer, tužioci su teretili žrtve trgovine ljudima za delo „vršenja prostitucije“ i koristili to kao dokaz za krivično gonjenje trgovca ljudima za delo „posredovanje u vršenju prostitucije“. Pristup žrtava uslugama podrške i pomoći nije zavisio od saradnje sa istražnim organima, a kada bi slučaj bio prijavljen policiji, vlasti nisu uvek zahtevale od žrtava da saraduju u istragama i svedoče tokom suđenja, iako je policija u najvećem broju slučajeva to očekivala od njih. Vlada nije izvestila o broju žrtava koje su saradivale sa tužilaštvima 2022. ili 2021. godine (68 žrtava 2020. godine). Zakon je zvanično identifikovane žrtve označio kao „posebno osetljivu grupu“ koja ispunjava uslove za status „posebno osetljivog svedoka“ i/ili „svedoka saradnika“, pa tako žrtve dobijaju poseban status u postupku, kao što je svedočenje bez prisustva okrivljenog ili putem video-linka i imaju pristup zaštiti svedoka. Centar se zalagao da sve žrtve trgovine ljudima dobiju status „posebno osetljivog svedoka“, ali sudovi nisu dosledno dodeljivali taj status žrtvama trgovine ljudima. Pored toga, posmatrači su izvestili da većina sudova nije imala tehničke uslove da ponudi svedočenje putem video-linka, a žrtve su se često pojavljivale ispred navodnog trgovca ljudima tokom suđenja, što je izazivalo ponovnu traumatizaciju. Država je dodelila status „posebno osetljivog svedoka“ 21-oj žrtvi (33 u 2021. godini), ali nije dodelila „status zaštićenog svedoka“ nijednoj žrtvi 2022. ili 2021. godine. Posmatrači su izvestili da su sudije često izricale blage kazne trgovcima ljudima, a neke sudije su kriveći žrtvu pokazivale predrasude prema osetljivim zajednicama, posebno prema romskoj zajednici. Prethodnih godina, posmatrači su prijavili odsustvo mera zaštite privatnosti žrtava; jedan primer kazuje da je MUP objavio informacije o trgovcu ljudima koji je bio otac žrtve, zbog čega su medijske organizacije lako identifikovale žrtvu. Centar je pružao besplatnu pravnu pomoć žrtvama, ali se često oslanjao na organizacije civilnog društva zbog nedostatka resursa. Sudije su retko odlučivale o nadoknadi štete u krivičnim postupcima i podsticale su žrtve da traže odštetu u parničnom postupku; međutim, Viši sud u Šapcu oduzeo je kuću izgrađenu od zarade od prinudnog prosjačenja i preneo vlasništvo nad kućom na žrtvu kao vid odštete. Sudije su 2021. godine odobrile nadoknadu štete jednoj žrtvi u iznosu od 1.117.000 dinara (10.360 dolara), ali nadoknada još nije isplaćena. Parnični postupci su dugotrajni, skupi, zahtevaju da se žrtva više puta suoči sa trgovcem ljudima, a nadoknada se teško presuđuje i komplikovano naplaćuje. Stručnjaci su izvestili da je nadoknada isplaćena žrtvama u samo četiri slučaja do sada, a samo jedan uspešan slučaj odštete u parničnom postupku je isplaćen od ukupno 587 od 2003. do 2023. godine.

PREVENCIJA

Vlada je umanjila napore u oblasti prevencije. Država je zadržala Savet za borbu protiv trgovine ljudima koji se sastoji od relevantnih vladinih ministarstava, ali se on nije sastajao u poslednje tri godine. Vlada je zadržala Strategiju za borbu protiv trgovine ljudima za 2017–2022, ali nije usvojila NAP za 2021–2022. godinu. Vlada i dalje ima četiri posebne radne grupe: jednu za izradu nacрта NAP-a, jednu za praćenje i sprovođenje NAP-a, jednu za osnaživanje proaktivnosti u istragama i jednu za poboljšanje krivičnog gonjenja i pravne zaštite; nijedna se nije sastala 2022. godine. Kancelarija nacionalnog koordinatora predvodila je ukupne napore u borbi protiv trgovine ljudima; međutim, mesto nacionalnog

koordinatora je upražnjeno od jula 2022. godine. Posmatrači su izvestili da se ne održavaju sastanci koordinacionih tela, kao i da postoje poteškoće u razmeni informacija između relevantnih organizacija bez nacionalnog koordinatora. Vlada je u 2021. godini usvojila amandman o zvaničnom imenovanju zaštitnika građana za nacionalnog izvestioca za trgovinu ljudima koji će nezavisno pratiti i procenjivati napore u borbi protiv trgovine ljudima. Nacionalni izvestilac nije objavio nijedan izveštaj niti podelio informacije o naporima vlade. Devetnaest opštinskih samouprava i dalje ima multidisciplinarnе timove za borbu protiv trgovine ljudima na lokalnom nivou. Centar je objavio mesečne statističke izveštaje na svojoj veb-stranici, organizovao dva sastanka radi predstavljanja informacija i organizovao kampanje podizanja svesti za zdravstvene i socijalne radnike, javnost, studente, ukrajinske izbeglice koje su izbegle od rata Rusije protiv Ukrajine i omladinu. Centar i dalje ima 24-časovnu telefonsku liniju za žrtve trgovine ljudima, a država ima još dve telefonske linije koje su primale pozive u vezi sa trgovinom ljudima, nasiljem u porodici i drugim krivičnim delima; Centar je putem telefonske linije primio 41 poziv u vezi sa trgovinom ljudima. Država je izdala dozvole i regulisala privatne agencije za zapošljavanje; međutim, nije zabranila naplatu naknada za zapošljavanje, a posmatrači su izvestili da su turističke agencije takođe obavljale zapošljavanje radnika i da one uglavnom nisu bile regulisane. Pored toga, civilno društvo je prijavilo da su agencije za zapošljavanje preimenovane nakon što su im vlasti oduzele dozvole i prijavilo slučajeve da se prevodi ugovora na engleski i/ili srpski jezik suštinski razlikuju od originalnog ugovora na jeziku zemlje porekla. Vlada nije izvršila napore da smanji potražnju za komercijalnim seksualnim uslugama.

PROFIL ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA

Kako se izveštava u poslednjih pet godina, trgovci ljudima eksploatišu domaće i strane žrtve u Srbiji i žrtve iz Srbije u inostranstvu. Trgovci ljudima eksploatišu žene i devojke iz Srbije u seksualnoj trgovini u Srbiji, u susednim zemljama i širom Evrope. Trgovci ljudima eksploatišu državljane Srbije, prvenstveno muškarce, za prinudni rad u sektorima sa teškim poslovima, kao što je građevinska industrija, u evropskim zemljama (uključujući Austriju, Belgiju, Hrvatsku, Francusku, Nemačku, Italiju, Luksemburg, Crnu Goru, Rusiju i Švajcarsku) i u UAE. Trgovci ljudima eksploatišu decu iz Srbije, posebno romsku decu, unutar zemlje za seksualne poslove, prinudni rad, prinudno prosjačenje i sitni kriminal. U Srbiji su u 2022. godini identifikovane strane žrtve iz Avganistana, Albanije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Kameruna, Demokratske Republike Kongo, Irana, Pakistana, Filipina, Tunisa, Turske, Ugande i Vijetnama. Prethodnih godina u Srbiji identifikovane strane žrtve bile su i iz Danske, Nemačke, Malija, Nigerije i Severne Makedonije. Trgovci ljudima prvenstveno vrbuju žrtve putem interneta, najčešće na društvenim mrežama. Hiljade migranata i izbeglica sa Bliskog istoka, Afrike i Azije koji prolaze kroz Srbiju ili ostaju tu zaglavljani podložni su trgovini ljudima u Srbiji.

U 2021. godini, verodostojni navodi ukazivali su da su vijetnamski radnici bili suočeni sa prinudnim radom na gradilištu fabrike guma u vlasništvu NRK u Zrenjaninu. Agencije za zapošljavanje u Vijetnamu organizovale su prevoz, vize i smeštaj, ali su vijetnamskim radnicima naplaćivale previsoku naknadu za zapošljavanje, između 2.000 i 4.000 dolara, za svoje usluge. Oko 500 vijetnamskih radnika došlo je u Srbiju sa očekivanjima da će raditi u fabrici delova za avione za 775 evra (840 dolara) mesečno. Lokalne nevladine organizacije i mediji prijavljivali su postojanje indikatora prinudnog rada počevši od novembra 2021. godine, uključujući oduzimanje pasoša, ograničenje kretanja i komunikacije, pretnje i zastrašivanje, odbijanje zahteva za repatrijaciju, zadržavanje plate, prinudni prekovremeni rad, neadekvatan smeštaj i nedovoljno hrane. Vlada nije izvestila da je u potpunosti istražila ove verodostojne navode o prinudnom radu, a umesto toga, nastavila je da tvrdi da vijetnamski

radnici nisu žrtve trgovine ljudima. U 2022. godini, fabrika u vlasništvu NRK zamenila je većinu prvobitnih 500 vijetnamskih radnika novim stranim radnicima i objavila planove za proširenje fabrike i povećanje broja radnika. Radnici iz NRK u fabrici stupili su u štrajk u julu 2022. godine jer im fabrika u vlasništvu NRK nije isplatila plate.

Prevod: ASTRA – Akcija protiv trgovine ljudima